

TIEDOTE HUOLTAJILLE CHILDGAZE II

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
16.4.2026

KASVATUSTIETEIDEN LAITOS

TIEDOTE TUTKIMUKSESTA

1. Pyyntö osallistua tutkimukseen

Lastasi pyydetään mukaan tutkimukseen **ChildGaze - Lasten katsekäyttäytyminen leikki-tilanteissa**, jonka tarkoituksena on tutkia pienten lasten katsetta erilaisissa leikki-tilanteissa. Tavoitteena on tuottaa tietoa

- lasten katseesta ja huomion kohdistumisesta toisiin lapsiin, aikuiseen, esineisiin ja muihin elementteihin leikki-tilanteessa
- aikuisen ja lapsen vastavuoroisesta katseesta
- silmänliikettä mittaavien silmänliikelasien tutkimuskäytöstä pienten lasten kanssa

Tutkimus on kaksivaiheinen. Ensimmäisessä vaiheessa leikki-tilanteet toteutettiin Jyväskylän yliopistolla Opinkivi-rakennuksen lapsiryhmätiloissa (JYU Child and Family lab). **Nyt toisessa vaiheessa vastaavat leikki-tilanteet toteutetaan neljässä päiväkodissa.** Sama lapsiryhmä kutsutaan leikki-tilanteeseen kaksi kertaa (mahdollisesti 1-2 lisäkertaa, mikäli aineistonkeruussa on teknisiä ongelmia).

Tämä tiedote kuvaa tutkimusta ja mitä siihen osallistuminen lapsesi kannalta tarkoittaa. Tietosuojailmoituksessa kerrotaan henkilötietojen käsittelystä. Tutkimukseen osallistuminen edellytyksenä on, että lapsi on 3–5-vuotias eikä käytä itse silmälasia. Ensimmäiseen vaiheeseen osallistui neljä lasta ja nämä lapset rekrytoidaan myös toiseen vaiheeseen. Lisäksi mukaan kutsutaan päiväkotiryhmistä lapsia siten, että kaikkiaan tutkimukseen osallistuu noin 16 lasta sekä neljä varhaiskasvatuksen ammattilaista neljästä eri päiväkodista. Lähestymme tässä toisessa vaiheessa ensin päiväkoteja, joissa joku lapsista on jo kokeillut silmänliikelaseja. Mikäli päiväkoti tai lapsiryhmä

kieltäytyy osallistumasta, rekrytoimme silloin muita ryhmiä, joissa on samanikäisiä lapsia (3–5-vuotiaita).

Tämä on yksittäinen tutkimus, eikä sinuun oteta myöhemmin uudestaan yhteyttä tämän tutkimuksen osalta.

2. Vapaaehtoisuus

Tähän tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista. Voit kieltää lapsesi osallistumisen tutkimukseen, keskeyttää osallistumisen tai peruuttaa jo antamasi suostumuksen syytä ilmoittamatta milloin tahansa tutkimuksen aikana. Voit myös kieltäytyä jostain tietystä osasta tutkimuksen aikana, vaikka olisitkin jo antanut suostumuksen tutkimukseen. Tästä ei aiheudu sinulle tai lapsellesi kielteisiä seurauksia.

Keskeyttäessäsi tutkimukseen osallistumisesi tai peruuttaessasi antamasi suostumuksen, lapsestasi siihen mennessä kerättyjä henkilötietoja ja muita tietoja käytetään osana tutkimusaineistoa, kun se on välttämätöntä tutkimustulosten varmistamiseksi.

Lasten kanssa neuvotellaan aineistonkeruuseen liittyvistä tapahtumista tilanteisesti. Jos vaikuttaa siltä, että lapsesi haluaa vetäytyä havainnointi-, haastattelu- tai videointitilanteesta, tätä toivetta kunnioitetaan.

3. Tutkimuksen kulku

ChildGaze tutkimuksen aineistonkeruu toteutetaan vuosina 2026–2027.

Tutkimuksen toteutus lapsesi kohdalta

Kuvassa tutkimuksessa käytettävät silmänliikelasit ja matkapuhelin, joka toimii virtalähteenä (<https://pupil-labs.com/>)

- Neljästä päiväkodista rekrytoidaan tutkittavia lapsia noin neljän hengen pienryhmiksi videoitavaan leikkitalanteeseen.
- Lähestymme ensin päiväkoteja ja ryhmiä, joissa on lapsi, joka on jo kokeillut silmänliikelaseja.
- Tilanteessa on läsnä myös lapsiryhmän kasvattaja, joka käyttää myös silmänliikelaseja.
- Leikkiä varten järjestetään tila, jossa on leluja ja tietty esimerkiksi matolla rajattu alue. Tutkimustilanteessa lapset kutsutaan rakenteluleikkiin.
- Lapsille esitellään silmänliikettä (kestoja ja kohdetta) mittaavat lasit (kuvassa). Silmänliikekamera tallentaa kaiken ja ne paikalla olijat, joihin katse kääntyy. Lapsilta tiedustellaan, kuka haluaisi käyttää laseja sillä kertaa. Lasit tarjotaan kahdelle lapselle. Lapsille annetaan kevyet reput, joissa virtalähteenä toimivat matkapuhelimet ovat kuvauksen ajan.

- Tilanteesta kerätään myös videoaineistoa ja kirjoitetaan muistiinpanot.
- Lasten kanssa toteutetaan ikätasoinen ryhmähaastattelu leikki-tilanteen jälkeen. Haastattelussa lasten pyydetään kertovan muun muassa leikistä ja kokemuksistaan lasien kanssa. Haastattelu videoidaan.
- Tilanne kestää noin tunnin (valmistelu, leikin videointi max 10-15min, haastattelu), ja tilanne toistetaan samalla pienryhmällä kaksi kertaa noin viikon - kahden viikon välein. Toteutamme mahdollisesti 1-2 lisäkertaa, mikäli aineistonkeruussa on teknisiä ongelmia. Aineistoa kerätään kokonaisuudessaan noin 2 tuntia.
- Kasvattajaa haastatellaan aina tilanteiden jälkeen. Haastatteluissa näytetään silmänliikeaineistoa ja pyydetään kasvattajaa kertomaan huomioitaan vuorovaikutustilanteesta ja katseesta.

Edellä kuvattua edelsi ensimmäinen vaihe, jolloin lapset osallistuivat vastaavaan leikki-tilanteeseen Jyväskylän yliopistolla. Tällöin kerättiin ensimmäisiä kokemuksia silmänliikelasien toimivuudesta lapsitutkimuksessa.

4. Tutkimuksesta mahdollisesti aiheutuvat hyödyt

Osallistumalla tähän tutkimukseen lapsesi on mukana tuottamassa tärkeää uutta tietoa lasten katseen kohdistumisesta leikki-tilanteissa sekä myös silmänliikekameroiden käytöstä tutkimuksessa. Silmänliikettä mittaavilla kameroilla on tehty vielä vähän tutkimusta luonnollisissa tilanteissa. Tässä tutkimuksessa ainutlaatuaista on, että lapset ovat vasta 3–5-vuotiaita.

5. Tutkimuksesta mahdollisesti aiheutuvat riskit, haitat ja epämukavuudet sekä niihin varautuminen

Tutkimus toteutetaan päiväkodissa osana päiväkotipäivää noin tunnin jaksoissa kaksi kertaa (lisäksi mahdollisesti 1-2 kertaa mikäli teknisiä ongelmia ilmenee). Tutkimukseen osallistumisesta ei aiheudu sinulle tai lapsellesi selkeitä riskejä tai haittoja pois lukien tämä ajanmenetyks. Kaikkiaan aineistonkeruu kestää lapsen osalta noin kaksi tuntia. Mikäli tulkitsemme, tai lapsi ilmaisee pelkoa tai epämukavuutta laseja käyttäessään, poistamme lasit häneltä ja hän voi jäädä tilanteeseen leikkimään tai hän voi halutessaan poistua kokonaan tilanteesta.

6. Tutkittavien vakuutusturva

Jyväskylän yliopiston tutkimuksiin osallistuvat tutkittavat on vakuutettu tutkimuksen ajan ulkoisen syyn aiheuttamien tapaturmien, vahinkojen ja vammojen varalta. Tapaturmavakuutus on voimassa tutkimuksissa ja niihin välittömästi liittyvillä matkoilla.

7. Osallistumispalkinnot ja matkakustannusten korvaukset tutkittaville

Tutkimukseen osallistumisesta ei anneta palkintoa eikä mahdollisia matkakustannuksia korvata.

8. Tutkimuksen rahoitus

Tutkimuksessa ei ole tällä hetkellä Jyväskylän yliopiston ulkopuolista rahoitusta. Rahoitusta haetaan, mutta mahdollinen rahoittaja ei vaikuta tietojen keruuseen ja analysointiin, julkaisupäätöksiin tai käsikirjoitusten valmisteluun.

9. Sidonnaisuudet

Tutkimuksella tai tutkijoilla ei ole sellaisia sidonnaisuuksia, jotka voisivat vaikuttaa tutkimuksen riippumattomuuteen.

10. Tutkimustulokset ja niistä tiedottaminen

Tutkimuksesta tiedotetaan Jyväskylän yliopiston ja tutkimushankkeen verkkosivuilla. Tutkimuksesta valmistuu tieteellisiä ja yleistajuisia julkaisuja, opinnäytetöitä sekä konferenssi- ja seminaariesityksiä. Tuloksia pyritään levittämään varhaiskasvatuksen käytäntöjen sekä varhaiskasvatuksen koulutusten kehittämiseksi. Kaikki raportointi ja tiedottaminen toteutetaan siten, että ulkopuoliset eivät pysty tunnistamaan tutkittavia tutkimustuloksista tai julkaisuista.

11. Tutkimusaineiston käyttö tutkimuksen päätyttyä

Tutkimuksen päätyttyä ja tulosten varmentamiseen tarvittun ajan jälkeen tutkimusaineisto arkistoidaan sisältäen henkilötietoja. Tarkemmat tiedot löytyvät tietosuojailmoituksesta.

12. Lisätietoja antaa

Professori Niina Rutanen, tutkimuksen johtaja, +358408054654, niina.a.rutanen@jyu.fi
Tutkija Saswati Chaudhuri, saswati.s.chaudhuri@jyu.fi